

Міністерство освіти і науки України  
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II  
Кафедра обліку і аудиту

Реєстраційний № \_\_\_\_\_

Кваліфікаційна робота  
**АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ  
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ЇЇ ВПЛИВУ НА  
ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТА  
ГОСПОДАРЮВАННЯ**  
**МОГАЧЕК АРТУР БЕЙЛОВИЧ**

Студент IV-го курсу

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри  
Протокол № 2 / 29 вересня 2023 року

Науковий керівник:

**ПОЙДА-НОСИК НІНА НИКИФОРІВНА**

*доктор економічних наук, професор*

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ : **Бачо Роберт Йосипович**

*доктор економічних наук, професор*

Робота захищена на оцінку \_\_\_\_\_, «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2024 року

Протокол № \_\_\_\_\_ / 2024

**Міністерство освіти і науки України  
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**

**Кафедра обліку і аудиту**

**Кваліфікаційна робота**  
**АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ**  
**БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ЇЇ ВПЛИВУ НА**  
**ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТА**  
**ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студент IV-го курсу

**МОГАЧЕК АРТУР БЕЙЛОВИЧ**

освітня програма «Облік і оподаткування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Пойда-Носик Ніна Никифорівна**  
*доктор економічних наук, професор*

Рецензент: **КАПІТАН МАРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА**

*В. О. Керуючого ТББВ №10006/0135*

Берегове  
2024

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma  
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

**Számvitel és Auditálás Tanszék**

**A BEFEKTETETT ESZKÖZÖK ÉRTÉKCSÖKKENÉSE A SZÁMVITELI  
RENDSZERBEN ÉS ANNAK A GAZDÁLKODÓ EGYSÉG PÉNZÜGYI ÉS  
GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGÉRE GYAKOROLT HATÁSÁNAK  
ELEMZÉSE**

Szakdolgozat

**Készítette:** **MOHACSEK ARTÚR**  
IV. évfolyamos  
Számvitel és adóügy szakos hallgató

**Témavezető:** **POYDA-NOSYK NINA**  
*a közgazdaságtan doktora, professzor*

**Recenzens:** **KAPITAN MARINA**  
*TVBV 10006/0135 igazgató helyetese*

Beregszász – 2024

## ЗМІСТ

ВСТУП	4
ВСТУП на угорській мові	6
РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	8
1.1 Економічний зміст і значення амортизації основних засобів у системі бухгалтерського обліку	8
1.2 Нормативно–правове регулювання процесу нарахування амортизації основних засобів.	14
РОЗДІЛ II ОРГАНІЗАЦІЙНО–МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ АТ «ОЩАДБАНК»	23
2.1. Організаційно–економічна характеристика діяльності АТ «ОЩАДБАНК».	23
2.2. Організація обліку та документальне відображення амортизації основних засобів та операцій з необоротними активами банку	28
2.3. Методика облікового відображення амортизації у фінансовій звітності банку	39
РОЗДІЛ III ВПЛИВ АМОРТИЗАЦІЇ НА ФІНАНСОВО–ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ АТ «ОЩАДБАНК»	47
3.1. Вплив амортизації на відтворення основних засобів АТ «Ощадбанк».	47
3.2. Удосконалення обліку та контролю амортизації основних засобів у банку	53
ВИСНОВКИ	59
ВИСНОВКИ НА УГОРСЬКОМУ МОВІ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	66
АНОТАЦІЯ	
АНОТАЦІЯ НА УГОРСЬКІЙ МОВІ	
АНОТАЦІЯ НА АНГЛІЙСЬКОМУ МОВІ	

## TARTALOM

BEVEZETÉS	4
BEVEZETÉS magyar nyelven	6
I FEJEZET ÉS A TÁRGYI ESZKÖZÖK ÉRTÉKCSÖKKENÉSÉNEK ELMÉLETI ALAPJAI A SZÁMVITELI RENDSZERBEN	8
1.1 A befektetett eszközök értékcsökkenésének gazdasági tartalma és jelentősége a számviteli rendszerben	8
1.2 A befektetett eszközök értékcsökkenésének jogi és szabályozási keretei.	14
II. FEJEZET A TÁRGYI ESZKÖZÖK ÉRTÉKCSÖKKENÉSÉNEK ELSZÁMOLÁSÁNAK SZERVEZETI ÉS MÓDSZERTANI SZEMPONTJAI AZ "OSHCHADBANK"-NÁL	23
2.1. A JSC "Oschadbank" szervezeti és gazdasági jellemzői.	23
2.2. A tárgyi eszközök értékcsökkenésének és a bank befektetett eszközeivel kapcsolatos tranzakciók számviteli és dokumentációs megjelenítésének szervezése	28
2.3. Az értékcsökkenés elszámolásának módszertana a bank pénzügyi kimutatásaiban	39
III. FEJEZET AZ ÉRTÉKCSÖKKENÉS HATÁSA AZ "OSHCHADBANK" JSC PÉNZÜGYI ÉS GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGÉRE	47
3.1 Az értékcsökkenés hatása a JSC "Oschadbank" befektetett eszközeinek reprodukciójára.	47
3.2. Az állóeszközök értékcsökkenésének elszámolásának és ellenőrzésének javítása a bankban	53
KÖVETKEZTETÉSEK	59
KÖVETKEZTETÉSEK MAGYAR NYELVEN	61
FELHASZNÁLT IRODALOM	63
MELLÉKLETEK	66
ABSZTRAKT	
ABSZTRAKT MAGYAR NYELVEN	
ABSZTRAKT ANGOL NYELVEN	

## ВСТУП

Нарахування амортизації матеріальних та нематеріальних цінностей є важливим елементом системи бухгалтерського обліку, який впливає на фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання.

В роботі було використано наукові публікації таких вчених як Мітчелл Франклін, Samuelson Paul A., Nordhaus William D., Hillary Crawford, Трачова Д. М., Варцаба В.І. та Машіко К.С

Актуальність теми правильне та ефективне управління амортизаційними процесами дає змогу значно покращити фінансовий стан суб'єкта господарювання, оптимізувати витрати.

Метою кваліфікаційної роботи є пізнання та визначення вплив амортизації на основних засобів у системі бухгалтерського обліку та аналіз її впливу на фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання. Також зрозуміти впливу амортизації на активів банку. Та детальний аналіз процесів амортизації, їх впливу на фінансові показники.

Для досягнення поставленої мети та повноти в кваліфікаційній роботі поставлені такі завдання:

Визначити нормативну правову базу для нарахування амортизації.

Визначити вдосконалення вибору методу амортизаційних відрахувань.

Дослідити вплив амортизації на основних засобів

Вивчити впливу амортизації на активів в банках.

Дослідити документообіг для амортизації.

Об'єктом роботи є документальне оформлення та впливу амортизації на основних засобів в АТ «Ощадбанк».

Предмет дослідження – комплекс теоретичних, методологічних і практичних питань бухгалтерського обліку та його вдосконалення.

У процесі дослідження амортизації основних засобів та її впливу на фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання було

застосовано ряд методів. Інформаційний метод дозволив виявити існуючі знання у сфері амортизаційного обліку. Аналітично-синтетичний метод сприяв аналізу процесу формування фінансових результатів та їх відображення у бухгалтерському обліку. Метод факторного аналізу був використаний для оцінки впливу амортизації на прибутковість, зміни собівартості продукції та рентабельності виручки від її реалізації.

Робота складається з трьох розділів. У першому розділі розглядаються теоретичні засади амортизації основних засобів у системі бухгалтерського обліку. В другому розділі методичний аспект обліку амортизації основних засобів АТ “Ощадбанк”. Третій розділ аналізує вплив амортизації на фінансово-господарську діяльність АТ “Ощадбанк”. Кожен розділ містить висновки, які підсумовують основні результати дослідження. Робота завершується загальним висновком та пропозицією.

При написанні роботи:

Досліджено економічний зміст і значення амортизації основних засобів у системі бухгалтерського обліку

Досліджено нормативно–правове регулювання процесу нарахування амортизації основних засобів.

Визначено вплив амортизації на відтворення основних засобів в банку.

Удосконалення обліку та контролю амортизації основних засобів у банку

Робота виконана на 65 сторінках, включає 16 таблиць, 7 рисунків, 26 пунктів у списку використаних джерел та 6 формул.

Дослідження базується на використанні наукових методів аналізу (для систематизації та оцінки активів товариства), синтезу, порівняння (для дослідження обліку в товаристві), моделювання (для кращого засвоєння інформації), а також на вивченні нормативно-правової бази, спеціалізованої літератури та матеріалів (як міжнародних так і національних) з інтернету.

## BEVEZETÉS

A tárgyi eszközök és immateriális javak értékcsökkenése a számviteli rendszer fontos eleme, amely befolyásolja a gazdálkodó egység pénzügyi és gazdasági tevékenységét.

A munka olyan tudósok tudományos publikációin alapult, mint Mitchell Franklin, Samuelson Paul A., Nordhaus William D., Hillary Crawford, Tracheva D. M., Vartsaba V.I. és Mashiko K.S.

A téma relevanciája az értékcsökkenési folyamatok helyes és hatékony kezelése jelentősen javíthatja a gazdálkodó egység pénzügyi helyzetét és optimalizálhatja a költségeket.

A szakdolgozat célja, hogy megértést és meghatározást nyerjen a számviteli rendszerben a befektetett eszközökre vonatkozó értékcsökkenés hatása, és az amortizáció elemzése a gazdálkodó egység pénzügyi és gazdasági tevékenységére. Továbbá, hogy felfedje az értékcsökkenés hatását a bank eszközeire. És az értékcsökkenési folyamatok és azok pénzügyi teljesítményre gyakorolt hatásának részletes elemzése.

E cél és a teljesség elérése érdekében szakdolgozat a következő feladatokat látja el:

Az értékcsökkenés kiszámításának szabályozási keretének meghatározása.

Az értékcsökkenési módszer megválasztásának javításának meghatározása.

Az értékcsökkenésnek a befektetett eszközökre gyakorolt hatásának vizsgálata.

Tanulmányozni az értékcsökkenés hatását a bankok eszközeire.

Az értékcsökkenési munkafolyamatok tanulmányozása.

A munka objektuma az értékcsökkenés dokumentálása és hatása az állóeszközökre a JSC Oschadbankban.

A tanulmány tárgya a számvitel elméleti, módszertani és gyakorlati kérdéseinek összessége és annak javítása.



Az állóeszközök értékcsökkenésének és annak a gazdálkodó egység pénzügyi és gazdasági tevékenységére gyakorolt hatásának vizsgálata során számos módszer került alkalmazásra. Az információs módszer lehetővé tette az értékcsökkenés elszámolásának területén meglévő ismeretek azonosítását. Az analitikus és szintetikus módszer hozzájárult a pénzügyi eredmények keletkezési folyamatának és a számvitelben való tükröződésének elemzéséhez. A faktorelemzés módszerét az értékcsökkenésnek a nyereségességre gyakorolt hatásának, a termelési költségek változásának és az árbevétel nyereségességének értékelésére volt használatos.

A dolgozat három szakaszból áll. Az első szakasz az állóeszközök értékcsökkenésének elméleti alapjait tárgyalja a számviteli rendszerben. A második szakasz az Oschadbank JSC-nál az állóeszközök értékcsökkenésének elszámolásának módszertani szempontjait ismerteti. A harmadik szakasz az értékcsökkenésnek az Oschadbank pénzügyi és gazdasági tevékenységére gyakorolt hatását elemzi. Mindegyik szakasz következtetéseket tartalmaz, amelyek összefoglalják a tanulmány főbb eredményeit. A tanulmány általános következtetéssel és javaslattal zárul.

A dolgozat megírása során megvizsgálásra került az állóeszközök értékcsökkenésének gazdasági tartalma és jelentősége a számviteli rendszerben.

Meghatározásra került az értékcsökkenés hatása a banki befektetett eszközök reprodukciójára.

A tárgyi eszközök értékcsökkenésének elszámolásának és ellenőrzésének javítása a bankban.

A munka 71 oldalon készült, 16 táblázatot, 7 ábrát, 26 tételes hivatkozási jegyzéket és 6 képletet tartalmaz.

A kutatás az elemzés (a vállalati eszközök rendszerezésére és értékelésére), a szintézis, az összehasonlítás (a vállalati számvitel tanulmányozására), a modellezés (az információk jobb elsajátítására), valamint a szabályozási keretrendszer, a szakirodalom és az internetről származó (nemzetközi és hazai) anyagok tanulmányozására épül.

## РОЗДІЛ І

### ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

#### 1.1 Економічний зміст і значення амортизації основних засобів у системі бухгалтерського обліку

Сама по собі амортизація є дуже важливим поняттям, оскільки має великий вплив на бухгалтерський облік. Безперервне використання активів призводить до їх зносу, що може зменшити фінанси компанії та вплинути на результати. Щоб зрозуміти значення і концепцію амортизації та її фінансову роль в бухгалтерському обліку, спочатку необхідно зрозуміти сам термін амортизації. Оскільки основні засоби перебувають у постійному користуванні компанії, варто також розглядати її з точки зору моніторингу, оскільки вона може показати, коли основний засіб має бути повністю ліквідований і замінений на більш сучасний, щоб компанія могла передбачити основні витрати на основний засіб. Існує декілька формулювань амортизації як від зарубіжних, так і від вітчизняних авторів та в законах і в положеннях (див. таб. 1.1).

Можна зробити висновок, що сама по собі амортизація не пов'язана з грошовим потоком, але вона показує знецінення, амортизацію або зношеність активів, які можуть бути виражені в грошовому еквіваленті.

Деякі вчені вважають, що амортизація – це знос, який включається в ціну продукту в процесі виробництва, тому вони прямо заявляють, що амортизація – це просто накопичення грошей, які вийшли з фірми і були оплачені клієнтами через ціну продукту, таким чином, клієнт відшкодував вартість амортизації, яка була вирахована з вартості активу, і відшкодував покупець фірмі, сплативши ціну кінцевого продукту [21].

Друга точка зору полягає в тому, що амортизація – це інвестиційна концепція, яка показує суму грошей, що призвела до результату, тобто прибутку. Ця сума грошей супроводжується безперервною амортизацією, яка

може бути компенсована або шляхом створення амортизаційного фонду, або шляхом повної амортизації в той самий час і придбання нового засобу, коли виникає необхідність заміни старого. Обидва рішення здаються доречними, але вибір все одно залежить від суми коштів, про яку йдеться. Якщо вартість основного засобу висока, означає що основний засіб більше часу буде в обліку. Це інколи може призвести до важкості відшкодування об'єкту

Таблиця 1.1

**Визначення поняття амортизації у нормативно–правових актах та  
працях науковців**

<b>Погодження трактування</b>	<b>Зміст</b>
Щодо податкової амортизації основних засобів, що знаходяться на капітальному ремонті чи консервації Документ v1138872–15 [5]	Це систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації).
Pál Zoltánné [21]	Амортизація – це грошове вираження зносу основних засобів.
Samuelson Paul A., Nordhaus William D. [22]	Амортизація – це оціночна сума, виражена в грошовому еквіваленті, зносу або застарівання капітальних активів протягом певного періоду часу, як в бухгалтерському, так і в національному обліку.
Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 [10]	систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання.
Alicia Tuovila [19]	це метод бухгалтерського обліку, який використовується для розподілу вартості матеріального або фізичного активу протягом строку його корисного використання
Billie Anne Grigg та Hillary Crawford [20]	метод бухгалтерського обліку, який розподіляє вартість активу протягом очікуваного строку його корисного використання, щоб дати вам більш точне уявлення про його вартість і прибутковість вашого бізнесу.

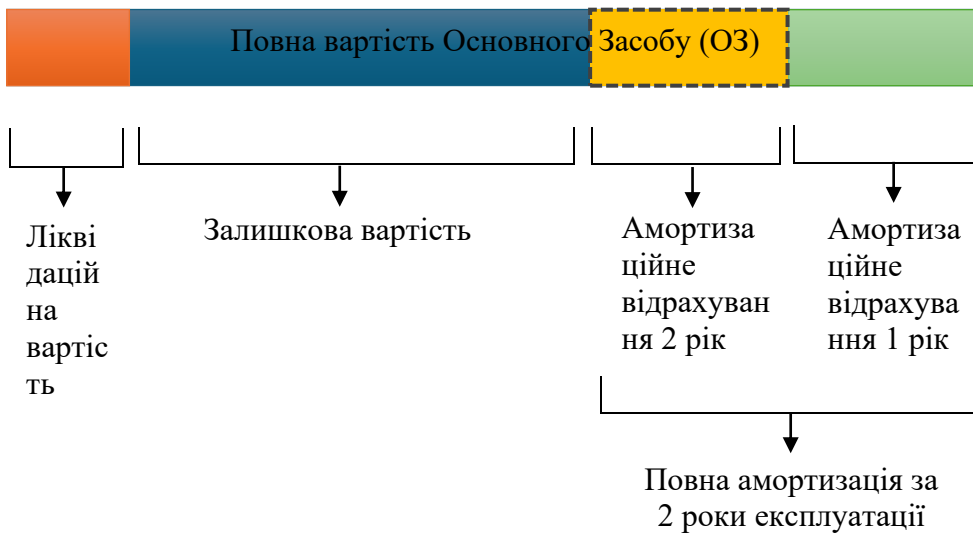
*\*Таблиця складена автором за джерелами [5, 21, 10, 19, 20 та 22]*

Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, виконання робіт і надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально–культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або

операційного циклу, якщо він довший за рік). [10]

Вартість, яка амортизується, тобто база амортизації, трактується в ННП(с)БО 7 наступним чином: «Вартість, яка амортизується, це первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.» [10]

Ці поняття розбивають грошову вартість активів на кілька розділів, таких як ліквідаційна вартість, вартість амортизації, розрахована за роками, повна вартість ОЗ (див. рис. 1.1).



**Рис 1.1. Розподіл вартості основного засобу**

*\*Сформовано на основі джерела [10]*

Як бачимо з рис 1.1, первісну вартість активу, можна розбити на декілька грошових одиниць.

Ліквідаційна вартість – це вартість яку підприємство очікує одержати від реалізації активу після завершення терміну корисного використання. Якщо відомо, що цей актив буде продано у кінці терміну використання, тоді вона прирівнюється до ціни реалізації, у всіх інших випадках прирівнюється до нуля. Ліквідаційна вартість також дозволяє оцінити майбутню вигоду при виведенні об'єкта з експлуатації.

Залишкова вартість – це грошова сума, вартість активу на дату

складання балансу, за вирахуванням амортизації. Ця сума дозволяє нам побачити та оцінити всі активи.

Амортизаційне відрахування – це вартість, яка переноситься на вироблену продукцію, виконану роботу та надану послугу. Але в Банку амортизація переноситься лише на ціну послуг. Дозволяє нам побачити суму грошових одиниць, які потрібні будуть для заміни або реконструкції об'єкта.

Ці суми потрібно достовірно та своєчасно відобразити в бухгалтерському обліку з точністю. Відображення та розрахунки з формулами лише можуть нам дати приблизну оцінку. Якщо врахувати інші чинники (застарілість технології, фізичний знос, зовнішні та внутрішні чинники), складність розрахунків зростає.

Існує багато різних методів амортизації, але дійсно виділяються лише 5 з них, інші методи є лише їх змішання або результатом використання декількох методів одночасно. Ці 5 методів амортизації є наступними [10, п. 26]:

- 1) прямолінійний метод амортизації;
- 2) зменшення залишкової вартості основних засобів;
- 3) прискореного зменшення залишкової вартості ОЗ;
- 4) кумулятивний метод;
- 5) виробничий метод.

Ці методи можуть використовуватися як разом, так і окремо один від одного. Коли хочемо вирішити, який метод прийняти для нашого бізнесу, важливо, перш за все, визначити, яку продукцію ми виробляємо, оскільки не всі методи є універсальними.

Також є проблеми формування амортизаційної політики. В умовах недостатнього методичного забезпечення та відсутності практичних напрацювань існує низка невирішених питань, що призводить до проблем при формуванні амортизаційної політики. До таких проблем можна віднести [4]:

- 1) суперечності щодо визначення терміну "амортизація" та функцій, які вона виконує.

Суперечливими функціями є:

Відшкодування – амортизація має в повній мірі відшкодувати ОЗ при списанні. Під час розрахунку амортизації наперед невідомо, скільки ОЗ буде виготовляти продукції, та скільки послуг можна надати за допомогою даного ОЗ. Також наперед невідомо, протягом якого терміну ОЗ буде використовуватися або скільки часу та грошових одиниць буде виділено для реконструкції та модернізування.

Відтворення – при амортизації об'єкт в повній мірі має відшкодуватися. Але достовірна ідентифікація суми грошей неможлива, бо з часом об'єкт знецінюється, або може вплинути на нього інфляція, новітні технології, зміна умов ринку, заміна частин об'єкта тощо. Враховуючи ці фактори, амортизація може не завжди накопичити достатню суму для відтворення активу.

Розподільча функція – при введенні об'єкта в експлуатацію та на початку амортизації маємо розділити наші витрати, які були понесені при придбанні ОЗ. Але враховуючи зовнішні фактори, вартість ОЗ може змінюватися з часом, і тому ми не можемо в повній мірі і достовірно розділити витрати, які були понесені під час придбання.

Стимулююча – допомагає стимулювати суб'єкта господарювання щоб він підтримав науково-технічний розвиток у своїй діяльності. Але інколи сум амортизації не достатньо для фінансування такого швидкого розвитку.

Регулювання – регулює введення та виведення об'єкта. Однак, на практиці це може залежати від декількох чинників, на які амортизація не може вплинути.

Накопичення – накопичує суму грошей для повного відтворення або заміни ОЗ. На практиці амортизаційні фонди не створюються, тому накопичення достатньої суми в практиці не часто спостерігається.

Облікова – допомагає достовірно оцінити вартість об'єкта. Але при різних методах розрахунку суми амортизаційних відрахувань виникають розбіжності в обліку, що може викликати певні суперечності. Проблеми

визначення термінів використання основних засобів;

Із багатьох методів жоден не досконалий та не враховує форс–мажорні ситуації, які можуть виникнути під час використання.

Так як немає жодного терміну, який пояснив би повністю економічну роль та сутність амортизації, не можемо відтворити унікальну формулу, за якою можемо розрахувати амортизацію без відхилень.

Але в даному понятті можна виділити 4 основних аспекти:

- Зниження вартості основного засобу внаслідок користування ним.
- Покупець поступово платить за виготовлення продукції або надання послуг.
- Амортизація генерує грошові потоки, які є джерелом інвестицій в основні засоби.
- Вираження грошовою сумою зносу.

Згідно з п. 25 Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НПСБО) 7 [10] можна змінювати нарахування амортизації в кінці року. Якщо буде мати місце зміна очікуваних економічних вигод від використання основного засобу протягом наступного планового періоду, то необхідно переглянути очікуваний період корисного використання (експлуатації) та ліквідаційну вартість ОЗ, а відповідно коригується сума нарахування амортизації згідно [10].

Роль амортизації визначається як [16]:

1. Витрати на створення товарів або надання послуг
2. Метод заощадження податків
3. Операційна витрата
4. Джерело відтворення активів
5. Окупність інвестиції
6. Частина прибутку, що генерується необоротними активами.

Як можемо бачити, амортизація виступає одразу в 2 ролях - це частина прибутку і частина витрат.

## **1.2 Нормативно–правове регулювання процесу нарахування амортизації основних засобів.**

Амортизація основних засобів є важливим аспектом бухгалтерського обліку на підприємствах. Вона відіграє ключову роль у відображенні вартості активів компанії та їх впливу на фінансові результати.

Нормативно-правове регулювання процесу нарахування амортизації основних засобів в Україні визначено декількома документами. Основними з них є Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» та Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». Існує кілька нормативних актів щодо амортизації як на міжнародному, так і на національному рівні. (див. таб. 1.2)

У ПКУ стаття 138 описує різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів.

**Відповідно до статті 138.1 ПКУ [2] фінансовий результат до оподаткування збільшується:**

- на суму нарахованої амортизації основних засобів та/або нематеріальних активів;
- на суму уцінки та втрат від зменшення корисності основних засобів та/або нематеріальних активів, включених до витрат звітного періоду;
- на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів та/або нематеріальних активів, визначеної;
- на суму залишкової вартості окремого об'єкта невиробничих основних засобів та/або невиробничих нематеріальних активів;
- на суму витрат на ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невиробничих основних засобів чи невиробничих нематеріальних активів, віднесених до витрат.

Таким чином, можна зробити висновок, що амортизація може навіть збільшити фінансовий результат до оподаткування, а отже і суму витрат на сплату податку на прибуток. Тому завжди слід подбати про те, щоб



розрахування амортизації правильно і відповідно до операційної мети було розраховано. Також треба правильно розкрити в обліковій політиці, оскільки податкове вирахування з фінансового результату згодом спричинить проблеми.

Таблиця 1.2

**Нормативно правові документи, які регулюють амортизаційні  
відрахування в сучасній господарській практиці**

Документ	Номер	Коротке характеристика	Рівень ведення
Податковий Кодекс України (ПКУ)	Документ 2755–VI, Редакція від 01.01.2024	Регулювання амортизації під час дооцінки і уцінки та після уцінки та дооцінки, а також регулювання фінансового результату та звіту	Законодавче регулювання амортизації
Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Міністерство Фінансів України Наказ 07.02.2013 № 73, Документ z0336–13	Регулює, на якому рахунку відображати амортизацію у фінансовому результаті	Нормативне правове регулювання амортизації
Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби"	Документ z0288–00, Редакція від 17.02.2023	Визначити основні поняття, пов'язані з амортизацією, критерії ліквідації, види амортизації та їх використання	Нормативне правове регулювання амортизації
Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів	Документ v0561201–03, Редакція від 18.10.2022	Містить рекомендації що до введення амортизаційних витрат ОЗ	Рекомендаційне регулювання амортизації
МСБО 16 «Основні засоби»	Документ 929_014, редакція від 01.01.2012	Регулює амортизацію та містить методологічні засади	Нормативне правове регулювання на міжнародному рівні

*\*Розроблено автором на основі джерела [8,9,10]*

**Відповідно до статті 138.2 ПКУ [2] фінансовий результат до оподаткування зменшується:**

- на суму розрахованої амортизації основних засобів та/або нематеріальних активів
- на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів та/або нематеріальних активів
- на суму дооцінки основних засобів та/або нематеріальних активів у межах попередньо віднесених до витрат уцінки
- на суму вигід від відновлення корисності основних засобів та/або нематеріальних активів у межах попередньо віднесених до витрат втрат від зменшення корисності основних засобів або нематеріальних активів
- на суму первісної вартості придбання або виготовлення окремого об'єкта невиробничих основних засобів та/або невиробничих нематеріальних активів та витрат на їх ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення, у тому числі віднесених до витрат відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, у разі продажу такого об'єкта невиробничих основних засобів або нематеріальних активів, але не більше суми доходу (виручки), отриманої від такого продажу.

Із статті випливає, що якщо сума амортизаційних відрахувань зростає, то це призводить до зменшення прибутку до оподаткування, а відповідно суб'єкт господарювання має податкову економію. Також зазначається, що витрати на ремонт і реконструкцію можуть зменшити базу оподаткування.

Для того, щоб уникнути передчасної амортизації, на законодавчому рівні було затверджено мінімальні допустимі строки корисного використання основних засобів (див таб. 1.3).

Як бачимо в таблиці (див. таб. 1.3), кожен основний засіб має свій термін експлуатації, і, дотримуючись цих правил, можемо оптимізувати амортизацію основних засобів компанії. Однак, є деякі активи, які не підлягають амортизації - це земля та деякі активи, які мають спеціальну амортизацію, такі як бібліотечні фонди, невеликі необоротні активи. Тобто, не можемо амортизувати землю та природні ресурси. Що стосується бібліотечного фонду

та МШП, то ми повинні списувати їх за первісною вартістю.

**Таблиця 1.3**

**Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів**

<b>Групи</b>	<b>Мінімально допустимі строки корисного використання, років</b>
група 1 – земельні ділянки	–
група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 – будівлі	20
споруди	15
передавальні пристрої	10
група 4 – машини та обладнання	5
З них: електронно–обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 20000 гривень	2
група 5 – транспортні засоби	5
група 6 – інструменти, прилади, інвентар, меблі	4
група 7 – тварини	6
група 8 – багаторічні насадження	10
група 9 – інші основні засоби	12
група 10 – бібліотечні фонди, збереження Національного архівного фонду України	–
група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи	–
група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 – природні ресурси	–
група 14 – інвентарна тара	6
група 15 – предмети прокату	5
група 16 – довгострокові біологічні активи	7

*\*Сформовано за джерелом [2, п. 138.3.3]*

У всіх інших випадках амортизація нараховується відповідно до НП(с)БО 7 «Основні засоби), в якому зазначено: «Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання.» [10, п. 29.3]. Також зазначається: «Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта основних засобів, переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію» [10, п. 29.4].

Згідно всіх методів, визначених у НП(с)БО 7 п. 26 нарахування амортизації починається з наступного місяця після введення об'єкта в експлуатацію і завершується лише в місяці, наступному за місяцем його вибуття, окрім одного методу – виробничого.

Крім того, НП(с)БО 7 п. 36.3.5 передбачає, що амортизація також повинна бути розкрита у фінансовому звіті, щоб держава та інвестори знали, що компанія активно виробляє продукцію.

Амортизація регулюється також міжнародними нормами, зокрема, МСБО 16 "Основні засоби"[8]. У цьому стандарті зазначено п. 43: «Кожну частину об'єкта основних засобів, собівартість якої є суттєвою стосовно загальної собівартості об'єкта, слід амортизувати окремо.» [8, п. 43] Тобто мова йде про компонентний облік основних засобів, якщо ми хочемо амортизувати актив, треба робити це окремо і не можемо застосовувати амортизацію на групу ОЗ, якщо тільки ця група активів не амортизується одночасно і в однаковій мірі, або можемо амортизувати окремі одиниці ОЗ, якщо це не включено до собівартості використовуваного активу [10, п. 47, 7]. Однак, п. 62 МСБО 16 [8] згадує лише 3 типи методів амортизації, а саме:

- Прямолінійний метод;
- Метод зменшення залишку;
- Метод суми одиниць продукції.

Іншими словами, метод прискореного зменшення залишкової вартості ОЗ та кумулятивний метод, який використовується в національному обліку,

залишився поза переліком, так що в міжнародних компаніях нарахування амортизації можливе лише трьома способами. Тому доцільно використовувати на підприємстві, яке знаходиться в Україні, метод, який відповідає МСБО 16 п. 62, щоб уникнути розбіжностей міжнародного і національного обліку та зменшити обсяг облікової роботи.

Облік амортизації здійснюється на рахунку на окремих рахунках, яких можемо бачити в таблиці 1.4.

**Таблиця 1.4**

**Основні рахунки для обліку ОЗ та НА банку**

Вид	Перелік рахунків
Рахунки для обліку придбання, створення та поліпшення ОЗ і НА	3408 «Необоротні активи, утримувані для продажу»; 3409 «Майно, що надійшло у власність банку як заставодержателя»; 3510 «Дебіторська заборгованість з придбання активів»; 4300 "Нематеріальні активи"; 4400 «Основні засоби»; 4500 «Інші необоротні матеріальні активи»; 4310 «Капітальні інвестиції за не введеними в експлуатацію нематеріальними активами»; 4430 «Капітальні інвестиції за незавершеним будівництвом і за не введеними в експлуатацію основними засобами»; 4431 «Обладнання, що потребує монтажу»; 4530 «Капітальні інвестиції за основними засобами, що отримані в оперативний лізинг (оренду)»
Рахунки для обліку зносу і амортизації ОЗ і НА	4409 «Знос основних засобів»; 4509 «Знос інших необоротних матеріальних активів»; 4309 "Накопичена амортизація нематеріальних активів"; 4419 «Знос інвестиційної нерухомості»; 7423 «Амортизація»

*\*Розроблено на основі джерела [12]*

Основні засоби Банку - це земельні ділянки, будинки та споруду і пристрої які передаються у використання, машини та обладнання також транспортні засоби, інструменти, прилади меблі, та інші основні засоби які можуть клієнти вкласти в заставу а потім банк це може згідно кредитного договору продати.

Банк цих об'єктів самостійно ідентифікує та визначає ознаку предмета, щоб обліковувати їх групами.

Якщо цей об'єкт може бути розібраним і кожна частина об'єкту має

власний строк корисного використання, тоді банк обліковує частини об'єкта окремо та амортизує їх також окремо. Придбані та створені банком основні засоби визнаються за первісною вартістю, а об'єкти одержані під заставу визнаються оціночною вартістю або вартістю виданого кредиту на них. Нематеріальні активи Банк визнає за вартістю понесеним на створення або придбання. Таким нематеріальним активом обліковується власна програма бухгалтерії «CorpLight». Програму АТ «Ощадбанк розробив для власних цілей та обліковується за вартістю суми грошей понесені на створення.

Банк розділяє декілька етапів життя основного засобу та НА таких як:

1. Придбання та введення в бухгалтерський облік – це перший етап в якому основний засіб або нематеріальний актив починається використовуватися.

2. Амортизація – який починається на другий місяць використання ОЗ та НА.

3. Поліпшення або удосконалювання об'єкта – який допоможе відкрити потенціал ОЗ та НА повністю.

4. Знецінення об'єкта – під час використання об'єкт поступово знецінюється та втрачає свою вартість.

5. Переоцінка – основний засіб та нематеріальний актив під час перебування в обліку АТ «Ощадбанк» може підвищувати ринкову вартість.

6. Вибуття з обліку – всі етапи завершуються вибуттям ОЗ або НА. Амортизація не нараховується [18]:

- на вартість основних засобів та нематеріальних активів, що утворюються;

- якщо балансова вартість необоротних активів дорівнює їх ліквідаційній вартості;

- за об'єктами основних засобів, що є предметами антикваріату;

- на нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання.

Тобто Банк припиняє амортизацію, якщо це обґрунтовано і

підтверджено документально.

Банк розглядає нематеріальний актив як такий, що має невизначений строк корисного використання, якщо на підставі аналізу всіх чинників (юридичних, нормативних, договірних, економічних тощо) немає передбачуваного обмеження періоду, протягом якого такий актив буде, за очікуванням, забезпечувати надходження чистих грошових потоків до банку (наприклад, право постійного користування земельною ділянкою) [18].

Строк корисного використання (експлуатації) основних засобів та нематеріальних активів визначається банком самостійно з урахуванням таких факторів[18]:

- очікуваного використання об'єкта з урахуванням його розрахункової потужності або фізичної продуктивності;
- строків корисного використання подібних активів;
- фізичного та морального зносу, що передбачається;
- правових або інших подібних обмежень щодо строків використання об'єкта та інших факторів.

Як можемо бачити, на амортизацію цих засобів може вплинути як зовнішній та і внутрішній чинник.

Можна зробити висновок, що термін амортизація по різному трактується вченими. Можна виділити 4 основних аспектів про термін амортизації:

- Зниження вартості основного засобу внаслідок користування ним.
- Покупець поступово платить за виготовлення продукції або надання послуг.
- Амортизація це інвестиція в Основних засіб, яка допомагає виробляти продукцію або надавати послугу.
- Вираження грошовою сумою знос.

Також амортизація визнається як 2 різні статті балансу: прибуток і витрати.

Важливість вибору амортизаційної політики впливає на витрати

підприємства і також може вплинути на прибуток. Вибір правильного методу амортизації дозволяє відшкодувати ОЗ. Змінити можливо лише при наступних критеріях:

- Тривалість корисного використання (експлуатації).
- Ліквідаційна вартість ОЗ.

Документальне оформлення амортизаційної політики та нарахування амортизації регулюється як національними так і міжнародними законами. Амортизація і знос не однакові терміни, але залежать один від одного. Без зносу не можемо говорити про амортизацію, бо під час користування об'єктом він зношується, а за допомогою амортизації ми відтворюємо його.

До основні засоби Банку можна віднести земельні ділянки, будинки та споруди і пристрої які передаються у використання, машини та обладнання також транспортні засоби, інструменти, прилади меблі, та інші основні засоби які можуть клієнти вкласти в заставу а потім банк це може згідно кредитного договору продати.

Банк цих об'єктів самостійно ідентифікує та визначає ознаку предмета, щоб обліковувати їх групами.

Амортизація цих засобів ведеться на рахунках:

4409 «Знос основних засобів»;

4509 «Знос інших необоротних матеріальних активів»;

4309 "Накопичена амортизація нематеріальних активів";

4419 «Знос інвестиційної нерухомості»;

7423 «Амортизація»



















































































## ВИСНОВКИ

Досліджено поняття амортизації основних засобів у системі бухгалтерського обліку та проаналізовано його вплив на фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання. Він розрізняє чотири основні аспекти «амортизації»: зменшення вартості основного засобу внаслідок використання, поступову оплату виробництва продукції чи послуг, інвестиції в основні засоби та грошове вираження зносу. Амортизація також повинна обліковуватися як дві окремі статті балансу: доходи та витрати.

Документування політики амортизації: амортизація регулюється як національним, так і міжнародним законодавством. Важливо забезпечити дотримання цих правил.

Застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ): відповідність МСФЗ є важливою для обліку амортизації. Впровадження ефективного обліку та управління амортизацією може допомогти мінімізувати витрати, пов'язані з матеріальними активами, і точно їх обліковувати після вибуття.

Також досліджено нарахування амортизації основних засобів в системі бухгалтерського обліку ВАТ «Ощадбанк» та проаналізовано його вплив на фінансово-господарську діяльність. Банк використовує різні розрахунки амортизації, але в основному застосовується прямолінійна амортизація основних засобів. При виборі методу амортизації за міжнародними стандартами банк може вибрати один з 3 методів: прямолінійний метод, метод зменшення залишку та метод суми одиниць виробництва.

АТ «Ощадбанк», як один із головних банків України, активно використовує амортизацію як інструмент обліку. Для забезпечення систематичного розподілу вартості активів протягом строку їх корисного використання. Це впливає на фінансові результати банку, особливо на податок на прибуток.

Амортизація в АТ «Ощадбанк» поступово зростає, а активи банку ще не застаріли. Вплив амортизації на фінансові результати можна спостерігати опосередковано, особливо щодо ставки податку.

На основі дослідження можна зробити наступні **пропозиції**:

Оптимізація методу амортизації: Банк повинен розглянути оптимізацію амортизації з метою ефективного відновлення основних засобів та мінімізації витрат.

Планування витрат на послуги: Банк повинен розробити ефективну стратегію планування витрат на послуги, яка полегшить розподіл коштів, необхідних для залучення капіталу.

Амортизаційний резерв: щоб запобігти неочікуваним витратам і забезпечити заміну матеріальних активів, Банк повинен створити амортизаційний резерв.

Оновити політику амортизації: Оскільки амортизація коливається в межах 8-11%, банку може знадобитися оновити політику амортизації, щоб відобразити поточний стан активів.

Створення резервного фонду: Банк повинен створити резервний фонд для покриття витрат на відновлення матеріальних активів. Це допоможе уникнути несподіваних витрат у майбутньому.

Планування інвестиційних витрат: Банк повинен розробити детальний інвестиційний план для обслуговування та заміни активів. Це дає можливість оптимізувати витрати та покращити фінансові результати.

## KÖVETKEZTETÉSEK

A szakdolgozat az állóeszközök értékcsökkenésének fogalmát vizsgálja a számviteli rendszerben, és elemzi annak hatását a gazdálkodó egység pénzügyi és gazdasági tevékenységére. Megkülönbözteti az "értékcsökkenés" négy fő szempontját: az állóeszköz értékének a használatból eredő csökkenése, az áruk vagy szolgáltatások előállításáért történő fokozatos fizetés, az állóeszközökbe történő beruházás és az értékcsökkenés pénzbeli értéke. Az értékcsökkenést is két külön mérlegfőnyelként kell elszámolni: bevételként és ráfordításként.

Az értékcsökkenési politika dokumentálása: Az értékcsökkenést nemzeti és nemzetközi jogszabályok egyaránt szabályozzák. Fontos biztosítani e szabályok betartását.

A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) alkalmazása: Az IFRS-nek való megfelelés elengedhetetlen az értékcsökkenés elszámolásához. A hatékony értékcsökkenési elszámolás és menedzsment megvalósítása segíthet a tárgyi eszközökkel kapcsolatos költségek minimalizálásában és az eszközök elidegenítésekor történő pontos elszámolásában.

A szakdolgozat az JSC "Oschadbank" számviteli rendszerében az állóeszközök értékcsökkenését is vizsgálja, és elemzi annak hatását a pénzügyi és gazdasági tevékenységekre. A bank különböző értékcsökkenési számításokat alkalmaz, de elsősorban a tárgyi eszközök lineáris értékcsökkenését alkalmazzák. A nemzetközi szabványok szerinti értékcsökkenési módszer kiválasztásakor a bank 3 módszer közül választhat: lineáris módszer, degresszív módszer és termelési egység módszer.

A JSC "Oschadbank", mint Ukrajna egyik fő bankja, aktívan használja az értékcsökkenési leírást, mint számviteli eszközt. Ezt arra használják, hogy biztosítsák az eszközök bekerülési értékének szisztematikus elosztását a hasznos élettartamuk alatt. Ez befolyásolja a bank pénzügyi eredményeit, különösen a jövedelemadót.

A JSC "Oschadbank" értékcsökkenése fokozatosan növekszik, és a bank eszközei még nem elavultak. Az értékcsökkenés hatása a pénzügyi eredményekre közvetve figyelhető meg, különösen az adókulcs tekintetében.

A tanulmány alapján a következő javaslatok tehetők:

**Az értékcsökkenési módszer optimalizálása:** A banknak fontolóra kellene vennie az értékcsökkenés optimalizálását a befektetett eszközök hatékony megtérülése és a költségek minimalizálása érdekében.

**Szolgáltatási költségek tervezése:** A banknak hatékony stratégiát kell kidolgoznia a szolgáltatási költségek tervezésére, amely megkönnyíti a tőkebevonáshoz szükséges források elosztását.

**Értékcsökkenési tartalék:** A váratlan kiadások megelőzése és a tárgyi eszközök pótlásának biztosítása érdekében a banknak értékcsökkenési tartalékot kell képeznie.

**Az értékcsökkenési politika aktualizálása:** Mivel az értékcsökkenés 8-11% között ingadozik, a banknak aktualizálnia kell értékcsökkenési politikáját, hogy az tükrözze eszközeinek jelenlegi állapotát.

**Hozzon létre tartalékalapot:** A banknak tartalékalapot kell létrehoznia a tárgyi eszközök helyreállítási költségeinek fedezésére. Ez segít elkerülni a jövőbeni váratlan kiadásokat.

**Beruházási kiadások tervezése:** A banknak részletes beruházási tervet kell kidolgoznia az eszközök karbantartására és cseréjére. Ez segít a költségek optimalizálásában és a pénzügyi teljesítmény javításában.



## Список використаних джерел

1. Варцаба В.І., Машіко К.С. Облік у банках (у таблицях і схемах) : Навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2016. 184 с.
2. Податковий Кодекс України від 01.04.2024 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Дебет – Кредит: Наказ про облікову політику підприємства (зразок, із врахуванням норм ПКУ на 2015 рік) URL: <https://api-cf.dtkr.ua/blanks/files/340/602> (дата звернення: 10.05.2024).
4. Маринич І. А., Свірщ Л. Л.: Проблеми формування амортизаційної політики в ринкових умовах господарювання URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/17410348.pdf> дата звернення: 12.03.2024).
5. Щодо податкової амортизації основних засобів, що знаходяться на капітальному ремонті чи консервації : Держ. Фіскал. Служба України від 02.06.2015 р. № v1138872-15 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1138872-15#Text> (дата звернення: 25.03.2024).
6. Консолідована фінансова звітність АТ «Ощадбанк» разом зі звітом незалежного аудитора за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року
7. ІНСТРУКЦІЯ З ВІДОБРАЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ УСТАНОВАМИ АТ «ОЩАДБАНК» ЗАТВЕРДЖЕНО постановою правління АТ «Ощадбанк» від 30 серпня 2021 р. № 593
8. МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ 16 (МСБО 16) Основні засоби URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929\\_014#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text) (дата звернення: 15.05.2024).
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 Нематеріальні активи URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-38\\_ukr\\_2016.pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-38_ukr_2016.pdf) (дата звернення: 15.05.2024).

10. Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 05.01.2024).
11. Про Затвердження Типових Форм З Обліку Та Списання Основних Засобів Суб'єктами Державного Сектору Та Порядку Їх Складання : Наказ від 13.09.2016 р. № z1336-16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16#Text> (дата звернення: 16.04.2024).
12. Оборотно–сальдовий баланс АТ «Ощадбанк» за 2020-2023 роки. URL: <https://www.oschadbank.ua/pokazniki-dialnosti> (дата звернення: 15.05.2024).
13. Ошурков С. Метод прискороного зменшення залишкової вартості. URL: <https://www.buhoblik.org.ua/uchet/uchet-osnovnyx-sredstv/1064-metod-priskorenogo-zmenschennya-zalishkovoï-vartosti.html> (дата звернення: 15.05.2024).
14. Пархомчук, О.О. Резерви та їх значення для організації обліку: сутність поняття. Міжнародний збірник наукових праць. 2010. Випуск 3 (18). С. 274-283.
15. Статут акціонерного товариства «Державний ощадний банк України» затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2003 р. №261 ( в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2022 р. №958)
16. Трачова Д. М. Обліково-інформаційне забезпечення контролю здійснення амортизаційної політики підприємства. 3-тє вид. Запоріжжя, 2018. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia\\_2018\\_3\\_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2018_3_29) (дата звернення: 23.04.2024).
17. Чумаченко М.А. Амортизаційні відрахування – суттєве джерело фінансування інвестицій підприємства. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 3. С. 6–9.

18. Труш Ю.Т, Король Г.О. Облік У Банках. 2-ге вид. Дніпропетровськ, 2014. 144 с. URL: [https://nmetau.edu.ua/file/kua\\_7787.pdf](https://nmetau.edu.ua/file/kua_7787.pdf) (дата звернення: 15.03.2024).
19. ALICIA TUOVILA: Depreciation: Definition and Types, With Calculation Examples URL: <https://www.investopedia.com/terms/d/depreciation.asp>(дата звернення: 15.05.2024).
20. Billie Anne Grigg , Hillary Crawford: What Is Depreciation? Definition, Types, How to Calculate. URL: <https://www.nerdwallet.com/article/small-business/depreciation-definition-formula-examples> (дата звернення: 15.05.2024).
21. Pál Zoltán: Üzleti gazdaságtan, befektetések 2 kiadás, Busapest 2006.
22. Samuelson Paul A., Nordhaus William D.: Közgazdaságtan URL: [https://mersz.hu/keres/%C3%A9rt%C3%A9kes%C3%B6k%C3%A9s/hivatkozas/dj149k\\_939\\_p125#dj149k\\_939\\_p125](https://mersz.hu/keres/%C3%A9rt%C3%A9kes%C3%B6k%C3%A9s/hivatkozas/dj149k_939_p125#dj149k_939_p125) (дата звернення: 12.01.2024).
23. YouControl: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ” URL: <https://youcontrol.com.ua/contractor/?id=8082633&tb=file#express-universal-file> (дата звернення: 15.05.2024).
24. Мітчелл Франклін, Патті Грейбіл,: Пояснення та застосування методів амортизації для розподілу капіталізованих витрат. URL: [Книга: Фінансовий облік \(OpenStax\) - LibreTexts - Ukrayinska](#) (дата звернення: 16.05.2024).
25. Староверова Ю. Облік основних засобів в US GAAP в порівнянні з МСФЗ URL: <https://kreston.ua/oblik-osnovnykh-zasobiv-v-haar-ssha-v-porivnianni-z-msfz/> (дата звернення: 15.05.2024).













































































































## **АНОТАЦІЯ**

кваліфікаційної роботи на тему:

### **АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ЇЇ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Що підготовлена на матеріалах АТ «Ощадбанк».

Студент **МОГАЧЕК АРТУР БЕЙЛОВИЧ**.

Науковий керівник **ПОЙДА-НОСИК НІНА НИКИФОРІВНА**.

Рік захисту 2024.

Метою кваліфікаційної роботи є пізнання та визначення вплив амортизації на основних засобів у системі бухгалтерського обліку та аналіз її впливу на фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання. Також зрозуміти впливу амортизації на активів банку. Та детальний аналіз процесів амортизації, їх впливу на фінансові показники.

В першому розділі розкриваються теоретичні засади амортизації основних засобів у системі бухгалтерського обліку.

В другому розділі проводиться аналіз організаційно–методичних аспектів обліку амортизації основних засобів АТ «Ощадбанк».

В третьому розділі проводиться аналіз вплив амортизації на фінансово–господарську діяльність АТ «Ощадбанк»

За результатами роботи зроблено висновки та пропозиції. Амортизація в АТ «Ощадбанк» поступово зростає, а активи банку ще не застаріли. Вплив амортизації на фінансові результати можна спостерігати опосередковано, особливо щодо ставки податку.

На основі дослідження можна зробити наступні **пропозиції**:

Оптимізація методу амортизації: Банк повинен розглянути оптимізацію амортизації з метою ефективного відновлення основних засобів та мінімізації витрат.

Планування витрат на послуги: Банк повинен розробити ефективну стратегію планування витрат на послуги, яка полегшить розподіл коштів, необхідних для залучення капіталу.

Амортизаційний резерв: щоб запобігти неочікуваним витратам і забезпечити заміну матеріальних активів, Банк повинен створити амортизаційний резерв.

Оновити політику амортизації: Оскільки амортизація коливається в межах 8-11%, банку може знадобитися оновити політику амортизації, щоб відобразити поточний стан активів.

Створення резервного фонду: Банк повинен створити резервний фонд для покриття витрат на відновлення матеріальних активів. Це допоможе уникнути несподіваних витрат у майбутньому.

Планування інвестиційних витрат: Банк повинен розробити детальний інвестиційний план для обслуговування та заміни активів. Це дає можливість оптимізувати витрати та покращити фінансові результати.

Ключові слова: амортизація, основні засоби, бухгалтерський облік, факторний аналіз, фінансовий аналіз, податкове планування, фінансове планування, АТ “Ощадбанк”, оптимізація витрат, резервний фонд.

Робота виконана на 65 сторінках, включає 16 таблиць, 7 рисунків, 26 пунктів у списку використаних джерел та 6 формул.

## **ABSZTRAKT**

A témával kapcsolatos minősítő munkákról:

# **A BEFEKTETETT ESZKÖZÖK ÉRTÉKCSÖKKENÉSE A SZÁMVITELI RENDSZERBEN ÉS ANNAK A GAZDÁLKODÓ EGYSÉG PÉNZÜGYI ÉS GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGÉRE GYAKOROLT HATÁSÁNAK ELEMZÉSE**

A JSC "Oschadbank" anyagai alapján.

Hallgató MOHACSEK ARTUR

Felügyelő **POYDA-NOSYK NINA**

A védés éve 2024.

A minősítő munka célja a tárgyi eszközökre vonatkozó értékcsökkenés hatásának megértése és meghatározása a számviteli rendszerben, valamint a gazdálkodó egység pénzügyi és gazdasági tevékenységére gyakorolt hatásának elemzése. Továbbá, hogy megértse az értékcsökkenés hatását a bank eszközeire. És az értékcsökkenési folyamatok és azok pénzügyi teljesítményre gyakorolt hatásának részletes elemzése.

Az első szakasz feltárja az állóeszközök értékcsökkenésének elméleti alapjait a számviteli rendszerben.

A második szakasz a JSC Oschadbank állóeszközök értékcsökkenésének elszámolásának szervezeti és módszertani szempontjait elemzi.

A harmadik szakasz az értékcsökkenésnek a JSC "Oschadbank" pénzügyi és gazdasági tevékenységére gyakorolt hatását elemzi.

A tanulmány eredményei alapján következtetéseket és javaslatokat fogalmazunk meg. A JSC "Oschadbank" értékcsökkenése fokozatosan növekszik, és a bank eszközei még nem elavultak. Az értékcsökkenés hatása a pénzügyi eredményekre közvetve figyelhető meg, különösen az adókulcs tekintetében.

A tanulmány alapján a következő javaslatok tehetők:

Az értékcsökkenési módszer optimalizálása: A banknak fontolóra kellene vennie az értékcsökkenés optimalizálását a befektetett eszközök hatékony megtérülése és a költségek minimalizálása érdekében.

Szolgáltatási költségek tervezése: A banknak hatékony stratégiát kell kidolgoznia a szolgáltatási költségek tervezésére, amely megkönnyíti a tőkebevonáshoz szükséges források elosztását.

Értékcsökkenési tartalék: A váratlan kiadások megelőzése és a tárgyi eszközök pótlásának biztosítása érdekében a banknak értékcsökkenési tartalékot kell képeznie.

Az értékcsökkenési politika aktualizálása: Mivel az értékcsökkenés 8-11% között ingadozik, a banknak aktualizálnia kell értékcsökkenési politikáját, hogy az tükrözze eszközeinek jelenlegi állapotát.

Hozzon létre tartalékalapot: A banknak tartalékalapot kell létrehoznia a tárgyi eszközök helyreállítási költségeinek fedezésére. Ez segít elkerülni a jövőbeni váratlan kiadásokat.

Beruházási kiadások tervezése: A banknak részletes beruházási tervet kell kidolgoznia az eszközök karbantartására és cseréjére. Ez segít a költségek optimalizálásában és a pénzügyi teljesítmény javításában.

Kulcsszavak: értékcsökkenés, tárgyi eszközök, számvitel, tényezőelemzés, pénzügyi elemzés, adótervezés, pénzügyi tervezés, JSC Oschadbank, költségoptimalizálás, tartalékalap.

A tanulmány 65 oldalas, 16 táblázatot, 7 ábrát, 26 hivatkozást és 6 képletet tartalmaz.

## SUMMARY

qualification work on the topic:

### DEPRECIATION OF FIXED ASSETS IN THE ACCOUNTING SYSTEM AND ANALYSIS OF ITS IMPACT ON THE FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITIES OF THE BUSINESS ENTITY

Prepared on the materials of JSC "Oschadbank".

Student **MOHACSEK ARTUR**

Supervisor **POYDA-NOSYK NINA**

The year of defence is 2024

The purpose of the qualification work is to understand and determine the impact of depreciation on fixed assets in the accounting system and analyse its impact on the financial and economic activities of the business entity. Also, to understand the impact of depreciation on the bank's assets. And a detailed analysis of depreciation processes and their impact on financial performance.

The first section reveals the theoretical basis of depreciation of fixed assets in the accounting system.

The second section analyses the organisational and methodological aspects of accounting for depreciation of fixed assets of JSC Oschadbank.

The third section analyses the impact of depreciation on the financial and economic activities of JSC "Oschadbank".

Based on the results of the study, conclusions and suggestions are made. Depreciation in JSC "Oschadbank" is gradually increasing, and the bank's assets are not yet outdated. The impact of depreciation on financial results can be observed indirectly, especially in terms of the tax rate.

Based on the study, the following suggestions can be made:

**Optimisation of the depreciation method:** The bank should consider optimising depreciation in order to effectively recover fixed assets and minimise costs.

**Service cost planning:** The bank should develop an effective strategy for planning service costs that will facilitate the allocation of funds needed to raise capital.

**Depreciation reserve:** To prevent unexpected expenses and ensure replacement of tangible assets, the Bank should create a depreciation reserve.

**Update the depreciation policy:** As depreciation fluctuates between 8-11%, the bank may need to update its depreciation policy to reflect the current state of its assets.

**Create a reserve fund:** The bank should create a reserve fund to cover the costs of restoring tangible assets. This will help avoid unexpected expenses in the future.



Planning investment expenditures: The bank should develop a detailed investment plan for asset maintenance and replacement. This will help optimise costs and improve financial performance.

Keywords: depreciation, fixed assets, accounting, factor analysis, financial analysis, tax planning, financial planning, JSC Oschadbank, cost optimisation, reserve fund.

The paper consists of 65 pages, 16 tables, 7 figures, 26 references and 6 formulas.

# Звіт про перевірку схожості тексту Oxsico

Назва документа:

Могачек\_ дипломна робота.pdf

Ким подано:

Габор Потокі

Дата перевірки:

2024-06-03 11:46:22

Дата звіту:

2024-06-03 15:08:20

Ким перевірено:

I + U + DB + P + DOI

Кількість сторінок:

67

Кількість слів:

12848

<b>Схожість 13%</b>	Збіг: <b>15 джерела</b>	Вилучено: <b>0 джерела</b>
Інтернет: <b>11 джерела</b>	DOI: <b>0 джерела</b>	База даних: <b>0 джерела</b>
<b>Перефразовування 4%</b>	Кількість: <b>15 джерела</b>	Перефразовано: <b>826 слова</b>
<b>Цитування 4%</b>	Цитування: <b>58</b>	Всього використано слів:
<b>Включення 1%</b>	Кількість: <b>5 включення</b>	<b>1265</b> Всього використано слів: <b>96</b>
<b>Питання 0%</b>	Замінені символи: <b>0</b>	Інший сценарій: <b>5 слова</b>